Dosarul nr. 3-701/2018

H O T Ă R Î R E

În numele Legii

19 iunie 2018, ora 21.50 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)

Instanţa compusă din:

Preşedintele şedinţei, judecătorul Rodica Berdilo

Grefierul Mariana Cociorvei

Examinând în sediul instanței, în şedinţă publică, solicitarea Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău;

Constată :

1. La 11 iunie 2018, Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, s-a adresat în Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cu solicitarea privind confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău.

2. Solicitarea a fost formulată în temeiul art. 146 din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, punctul 19 din Instrucțiunea privind modul de împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale de la alegerile locale aprobată prin hotărîrea CEC nr. 3403 din 19 mai 2015.

3. Totodată, alăturat solicitării s-au atașat procesele – verbale privind totalizarea rezultatelor votării la alegerea primarului general, întocmite de consiliul electoral de nivelul I, la care se anexează procesele-verbale privind rezultatele numărării voturilor și formularele speciale ale birourilor electorale respective; raportul consiliului electoral de nivelul I și ale birourilor electorale, însoțite de procesele – verbale privind pregătirea secției de votare pentru votare în ziua alegerilor, cererile și contestațiile;

însoțite de hotărîrile adoptate cu privire la soluționarea lor, registrele de evidență a contestațiilor; listele electorale de bază la care se anexează cele pentru votarea la locul aflării; listele electorale suplimentare; listele de subscripție – ce constituie o listă cu semnături ale alegătorilor, care susțin un oarecare candidat independent la alegeri; cererile privind solicitarea votării la locul aflării.

4. În ședința de judecată s-au prezentat : vicepreședintele Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr.1 – Ina Babin, secretarul Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr.1 –Vitalie Miron , concurentul electoral – Andrei Năstase, reprezentantul concurentului electoral Andrei Năstase – Pavel Dumitru, reprezentantul concurentului electoral Ion Ceban – Nicolae Fomov.

5. *Vicepreședintele Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, Ina Babin*, a solicitat instanței de judecată confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău.

6. *Secretarul Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr.1 –Vitalie Miron*, a solicitat instanței de judecată confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău. A explicat instanței, că într-adevăr în cadrul alegerilor au fost semnalate multiple incidente, acestea fiind înlăturate urmare a intervenirii organului competent în acest sens.

7. *Concurentul electoral Andrei Năstase* a solicitat instanței de judecată confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău. Totodată a invocat că nu îi este clară poziția reprezentantului lui Ion Ceban, care, în ședința de judecată, practic a pus la îndoială rezultatul alegerilor, totodată nu contestă acest rezultat, considerînd că poziția acestuia, de fapt, nu exprimă voința reprezentatului său, Ion Ceban. Alegațiile respective se

bazează pe acțiuni asupra căror s-au expus instanțele de judecată prin hotărâri judecătorești care au devenit irevocabile. A mai explicat, că într-adevăr există o hotărâre judecătorească irevocabilă în care s-a decis că acțiunile sale din ziua alegerilor, se califică ca agitație, însă este discutabil faptul în ce măsură aceasta au afectat rezultatul alegerilor. A mai menționat, că competent în a stabili dacă încălcările admise au influențat rezultatele votării este Comisia Electorală Centrală, așa cum prevede Codul electoral, dar nicidecum instanța de judecată care soluționează prezenta chestiune. Consideră că nu este demonstrat că chemările la vot au avut impactul invocat, deoarece nici jumătate din cei care au vizionat live-urile care s-au constatat a fi agitație în ziua alegerilor, nu au fost la alegeri, or, aceștia ar fi putut fi persoane care se află la țară, din diasporă, cetățeni care nu au drept de vot, etc. *Apelurile sale în live-uri, erau pentru mobilizarea cît mai mare a alegătorilor pentru ca să iasă la vot*, fără a specifica pentru cine să voteze. În primul tur, la alegeri s-au prezentat 35% din electorat, iar în turul doi, 38%, creștere care, de regulă, se atestă ca o evoluție normală. *Este sigur că la îndemnul său au ieșit o mulțime de alegători la vot și pentru aceasta le este mulțumit, deoarece au ieșit cu bună intenție, pentru a se manifesta.* Nimeni nu poate stabili care ar putea fi cuantumul de voturi ale alegătorilor care au ieșit la vot urmare a îndemnului său, nu se cunoaște pentru cine au votat și nu este clar cum ar fi putut influența alegerile aceste voturi. A atras atenția că pe marginea acestor încălcări care au fost calificate ca agitație electorală, nu au fost reacții imediat în ziua alegerilor, ci abia a doua zi, sau chiar mai târziu, cu toate că s-ar fi putut reacționa chiar în ziua alegerilor printr-o contestație. Toate screen-short-urile prezentate instanței, s-au făcut la o distanță de timp de 17, 19 ore, timp în care, numărul vizionărilor putea să se modifice esențial. Consideră că diferența de voturi este atât de mare, încît prin agitația respectivă nu au putut fi afectate rezultatele alegerilor. *A menționat instanței că, concurentul electoral Ion Ceban, în ziua alegerilor de asemenea a afirmat că oamenii trebuie să iasă la vot.* În final, consideră că nu există nici o răspundere pentru încălcările admise.

8. *Reprezentantul concurentului electoral Andrei Năstase – Dumitru Pavel,* a solicitat confirmarea legalității alegerilor locale și validarea mandatului primarului ales. Totodată a explicat, că nu există o contestație asupra rezultatelor alegerilor. Iar referitor

la decizia Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2018, rămasă irevocabilă, prin care s-a decis că acțiunile candidatului la funcția de primar al municipiului Chișinău, Năstase Andrei, se califică ca agitație electorală în ziua alegerilor, consideră că nu reflectă impactul care a avut-o această încălcare asupra rezultatelor alegerilor. Consideră, că îndemnul de a ieși la vot, nu poate duce la nulitatea alegerilor. *De asemenea, s-a referit la raportul nr. 6 publicat la 6 iunie 2018, al Misiunii de observare Promo-LEX al alegerilor locale noi din 20 mai – 3 iunie 2018, care evidențiază încălcări admise anume de către concurentul electoral Ion Ceban.* Totodată, în acest raport se menționează că conform datelor finale Promo-LEX, primarul ales este Andrei Năstase.

9. *Reprezentantul concurentului electoral Ion Ceban – Nicolae Fomov,* a invocat că instanța de judecată, la soluționarea chestiunii privind confirmarea legalității alegerilor locale și validarea mandatului primarului ales, urmează să țină cont de încălcările admise de către Andrei Năstase, și anume, că dânsul a efectuat agitație în ziua alegerilor la 03 iunie 2018, fiind publicate video live pe pagina sa de facebook în această zi, aceste acțiuni fiind calificate ca agitație electorală în ziua alegerilor electorale de către instanța de judecată printr-o hotărîre devenită irevocabilă. Aceste postări au fost vizualizate de 82 000 ori, de 71 000 ori, de 30 000 ori, și încă multe ori, respectiv, acestea au putut avea impact asupra rezultatelor alegerilor. Consideră că instanța urmează să dea apreciere impactului care a s-a produs asupra alegerilor, în urma agitației electorale efectuată de Andrei Năstase în ziua alegerilor și a altor încălcări, precum implicarea persoanelor care nu sînt cetăţeni ai Republicii Moldova în acţiunile de agitaţie electorală, și anume, promovarea în masă a susținerii domnului Andrei Năstase de către mai multe persoane notorii și care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova. A menționat că după închiderea secțiilor de votare, numărarea prealabilă a voturilor, domnul Andrei Năstase a ținut o conferință de presă în cadrul căreia a mulțumit acestor persoane pentru susținerea acordată. În același timp, a recunoscut că aceste încălcări au fost obiect al examinării în instanța de judecată, care, printr-o hotărâre judecătorească, devenită irevocabilă, a respins ca neîntemeiată acțiunea. Însă, totuși consideră, că în acest proces instanța urmează să țină cont de pretinsele încălcări ale Codului electoral, menționînd că nu solicită anularea alegerilor potrivit art. 148 din Codul electoral.

10. **Aprecierea instanței :**

11. *Audiind explicațiile participanților la proces, cercetînd materialele cauzei, instanța de judecată consideră necesar de a nu confirma legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II), din următoarele motive.*

12. Așadar, la 20 mai 2018, s-au desfășurat alegerile locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău.

13. **Potrivit prevederilor art. 145 din Codul electoral**, **nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997** (actualizat), (1) Candidatul pentru funcţia de primar se consideră ales dacă a întrunit mai mult de jumătate din voturile valabil exprimate ale alegătorilor care au participat la votare. (2) În cazul în care nici un candidat nu întruneşte mai mult de jumătate din numărul de voturi valabil exprimate, în termen de 2 săptămîni se va proceda la al doilea tur de scrutin cu 2 candidaţi care au întrunit cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin. Aceşti doi candidaţi se înscriu în buletinele de vot în ordinea descrescătoare a numărului de voturi acumulate în primul tur de scrutin. Dacă mai mulţi candidaţi au acumulat un număr egal de voturi, consiliul electoral de circumscripţie efectuează tragerea la sorţi, consemnînd faptul respectiv într-un proces-verbal.(3) La al doilea tur de scrutin se consideră ales candidatul care a obţinut cel mai mare număr de voturi, indiferent de numărul alegătorilor care au participat la alegeri. În caz de paritate de voturi, se consideră ales candidatul care a obţinut cel mai mare număr de voturi în primul tur de scrutin.

14. Conform procesului-verbal privind totalizarea rezultatelor votării la alegerea primarului general al municipiului Chișinău (alegeri locale noi din 20 mai 2018), întocmit la 22 mai 2018, ora 18.00, cele mai multe voturi au acumulat candidații : Ceban Ion (91 575 voturi) din partea Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și Năstase Andrei (71 803 voturi) din partea Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”. (f.d. 9).

15. Potrivit aceluiaș proces-verbal, numărul de alegători care au participat la votare este de 225 930. (f.d. 9).

16. Ulterior, Comisia Electorală Centrală, a stabilit pentru 3 iunie 2018, desfășurarea turului al doilea de scrutin în municipiul Chișinău.

17. Astfel, la 03 iunie 2018, a avut loc al doilea tur de scrutin pentru alegerea Primarului General a municipiului Chișinău.

18. Potrivit procesului-verbal privind totalizarea rezultatelor votării la alegerea primarului general al municipiului Chișinău (turul II de scrutin din 03 iunie 2018), întocmit la 04 iunie 2018, ora 12.00, primar a fost ales Năstase Andrei, care a obținut 129 432 voturi, iar concurentul electoral Ceban Ion, 116 789 voturi (f.d. 10).

19. Respectiv, reieșind din acest proces-verbal privind totalizarea rezultatelor votării, *concurentul electoral Andrei Năstase a obținut cu 12 643 voturi mai multe decît concurentul electoral Ion Ceban*.

20. Conform aceluiaș proces-verbal, numărul de alegători care au participat la votare la 03 iunie 2012 în turul doi de scrutin este 248 946. (f.d. 10).

21. Așadar, în al doilea tur de scrutin din 03 iunie 2018, au participat cu 23 016 de alegători mai mulți decît în primul tur de scrutin din 20 mai 2018. (f.d. 10).

22. **Potrivit prevederilor art. 146 din Codul electoral** n**r. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997** (actualizat), (1) Consiliile electorale de circumscripţie ale unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul întîi *prezintă procesele-verbale cu privire la rezultatele alegerilor în judecătoriile de sector sau municipale respective*, iar cele de nivelul doi în judecătoriile unde sînt situate consiliile electorale de circumscripţie ale unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul doi. *Consiliul electoral de circumscripţie al municipiului Chişinău va prezenta actele respective în judecătoria sectorului unde este situat consiliul electoral de circumscripţie al municipiului Chişinău.* (2) Instanţele de judecată, în termen de 10 zile de la data primirii rapoartelor consiliilor electorale de circumscripţie, confirmă sau infirmă printr-o hotărîre legalitatea alegerilor din fiecare circumscripţie electorală şi o transmit, în termen de 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale şi consiliilor electorale de circumscripţie respective, care publică rezultatele definitive.

23. Urmare a desfășurării turului doi de scrutin pentru alegerea primarului general al municipiului Chișinău din 03 iunie 2018, vicepreședintele Consiliului

Electoral al Circumscripţiei Electorale municipale Chişinău nr.1, la 11 iunie 2018, a înaintat un demers în instanța de judecată, prin care solicită confirmarea legalității alegerilor locale noi și validarea mandatului la funcția de primar General al municipiului Chișinău.(f.d. 3, 4)

24. La 23 mai 2018 a fost întocmit raportul Consiliului electoral al circumscripției electorale municipal Chișinău nr. 1 (alegeri locale noi din 20 mai 2018), potrivit cărui, acesta a fost constituit la 30 martie 2018, în componența a 9 membri; au fost confirmați reprezentanții cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali în Consiliul electoral; în perioada activității Consiliului s-au întrunit în 29 ședințe, s-au adoptat 64 hotărâri; au fost depuse 13 contestații și/sau 12 cereri; în urma examinării acestora s-au adoptat 12 hotărîri din care 3 contestații admise integral, iar 9 respinse ca neîntemeiate; la 10 contestații s-a răspuns prin scrisoare, 3 contestații fiind remise conform competenței; în urma examinării rapoartelor birourilor electorale ale secțiilor de votare, în partea ce ține de examinarea contestațiilor s-a constatat depunerea a 45 contestații, adoptate 24 hotărîri, din care 14 contestații admise integral, iar 11 respinse ca neîntemeiate, la 10 s-a răspuns prin scrisori, 6 au fost remise spre examinare după competență, 1 restituită. (f.d. 5-6).

25. Potrivit raportului Consiliului electoral al circumscripției electorale municipal Chișinău nr. 1 (turul II – 03 iunie 2018), întocmit la 08 iunie 2018, au fost confirmați reprezentanții cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali în Consiliul electoral, Pavel Dumitru și Fomov Nicolae; în perioada activității consiliul s-a întrunit în 7 ședințe, s-au adoptat 18 hotărâri; au fost depuse 4 contestații și/sau 5 cereri; în urma examinării acestora s-au adoptat 7 hotărîri din care 1 contestație admisă integral, iar 6 respinse ca neîntemeiate; la 1 contestație s-a răspuns prin scrisoare,; în urma examinării rapoartelor birourilor electorale ale secțiilor de votare, în partea ce ține de examinarea contestațiilor s-a constatat depunerea a 22 contestații, adoptate hotărîri și 1 opinie separată, asupra a 8 contestații din care 4 contestații admise integral, iar 4 respinse ca neîntemeiate, la 4 contestații s-a expediat răspuns prin scrisori, 2 au fost restituite.(f.d. 7-8).

26. **Potrivit prevederilor art. 74 din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997** (actualizat), (1) Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ. *(4) Instanţa de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripţia respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor dacă aceste încălcări au influenţat rezultatele alegerilor.*

27. La caz, instanța de judecată nu examinează fondul contestațiilor electorale și, prin urmare, are sarcina de a statua, conform art. 146 alin. (2) din Codul electoral, doar cu privire la confirmarea sau infirmarea legalității alegerilor din circumscripție electorală a municipiului Chișinău.

28. Ținând cont de faptul că concurenții electorali, cel puțin formal, nu au contestat rezultatul final al alegerilor, examinarea cauzei nu a avut loc în procedură contencioasă, instanței revenindu-i misiunea de a verifica din oficiu atât acțiunile întreprinse de autoritățile statului, în particular Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1, cât și acțiunile concurenților electorali.

29. Astfel, instanța de judecată, prin prisma contestațiilor deja examinate prin hotărâri judecătorești irevocabile, a altor informații oferite de organele electorale și de concurenții electorali, urmează să se pronunțe cu privire la faptul dacă alegerile primarului general al municipiului Chișinău s-au desfășurat potrivit rigorilor Codului electoral și dacă procesul electoral a fost sau nu viciat de către concurenții electorali sau de către autorități.

30. Din motive expuse supra, instanța va reține și va decide, în dependență de constatările de fapt și de drept, cu valoare de *res judecata,* ale instanțelor de judecată care au examinat contestațiile și alegațiile participanților.

31. Din aceleași motive, instanța va analiza informațile relevante procesului electoral disponibile publicul larg și care nu pot fi puse la îndoială.

32. Aceasta se explică prin aceea că termenul „a stabili legalitatea alegerilor” nu este sinonimul termenului „a confirma legalitatea alegerilor”. Or, pentru a decide asupra soluţiei de confirmare a legalităţii alegerilor, este necesar de a se întreprinde măsurile cuvenite, întru stabilirea legalităţii acestora.

33. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2018, acțiunile din ziua alegerilor din 03 iunie 2018 ale candidatului la funcția de primar al municipiului Chișinău, Năstase Andrei, s-au calificat ca agitație electorală în ziua alegerilor și s-a stabilit faptul încălcării articolului 52 alin. 10 din Codul electoral de către candidatul la funcția de primar al mun. Chișinău, Andrei Năstase, fiind indicat în motivare precum că pe parcursul zilei de 3 iunie 2018 (ziua alegerilor) candidatul la funcția de primar al municipiului Chișinău, prin intermediul live-video, pe pagina sa de facebook a efectuat agitație electorală.

34. Prin încheierea din 15 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a considerat inadmisibil recursul declarat de avocatul Dumitru Pavel în interesele Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr" și ale lui Andrei Năstase.

35. Instanța de judecată reține că, orice hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă expusă în privința legalității actelor emise de aceste autorităţi dispune de puterea lucrului judecat şi implică respectul pentru principiul *res judicata*.

36. În context, instanța de judecată menționează că Curtea de Apel Chișinău, pronunțând decizia sa, a reținut că pe parcursul zilei de 3 iunie 2018 (ziua alegerilor) candidatul la funcția de primar al mun. Chișinău, prin intermediul Live-Video, pe pagina sa de Facebook, a efectuat agitație electorală. Instanța a considerat că, cu toate că în adresările sale către alegători, concurentul electoral îi îndemna să se prezinte la vot, și să voteze pentru cine consideră ei de cuviință, acțiunile lui reprezintă agitație electorală. Instanța a constatat că este doar prerogativa organelor electorale ca în ziua alegerii să se adreseze către alegători cu îndemnul de a se prezenta la vot.

37. Astfel, în prezenta speță, instanța nu poate să se pronunțe asupra temeiniciei probelor administrate în procesele judiciare, care au avut ca obiect examinarea legalității actelor organelor electorale.

38. Potrivit instanței de apel, însăși adresarea unui concurent electoral în ziua alegerilor, cu un astfel de îndemn către alegători, este de fapt o agitație pentru candidatura sa.

39. Instanța de judecată reține, că Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 12 iunie 2018, nr. 3a-1074/18, a constatat

faptul că, concurentul electoral Andrei Năstase, în apariţiile sale din ziua alegerilor a ieşit cu îndemnuri și lozinci electorale pe pagina facebook, similare celor din perioada campaniei electorale. (f.d. 71).

40. Mai mult ca atât, fără a numi numele concret al contracandidatului, dânsul îndeamnă alegătorii să nu voteze candidatura lui.

41. Instanța a mai statuat că, în situația când în cursa electorală au mai rămas doar doi candidați, este evident că alegătorii sunt orientați să-l voteze anume pe dânsul.

42. Cele menționate mai sus, confirmă că candidatul la funcția de primar al mun. Chișinău Andrei Năstase a efectuat în ziua alegerilor agitație electorală.

43. La fel, se reține că Curtea de Apel Chișinău, în soluția sa, devenită irevocabilă, a mai menționat că, conform art. 52 alin. (10) din Codul Electoral, în ziua alegerilor şi în ziua precedentă alegerilor nu se admite nici un fel de agitaţie electorală. Interdicția dată nu se referă la informațiile deja plasate în internet şi la afișele expuse anterior. Corespunzător, efectuând în ziua alegerilor o astfel de agitația electorală, concurentul electoral a încălcat prevederile acestui articol.

44. Pe cale de consecință, cele reținute de instanța de apel în decizia expusă supra, au autoritatea lucrului judecat și urmează a fi luate în considrerare în prezenta cauză, fapt generat și impus de principiului securității raporturilor juridice, principiu indispensabil art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

45. **Conform prevederilor art. 52 alin. (10) din Codul electoral** nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (actualizat), în ziua alegerilor şi în ziua precedentă alegerilor nu se admite nici un fel de agitaţie electorală.

46. **Articolul 1 din Codul electoral** nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (actualizat), definește agitația electorală drept acţiuni de pregătire şi difuzare a informaţiei, care au scopul de a-i determina pe alegători să voteze pentru unii sau pentru alţi concurenţi electorali.

47. Corespunzător, efectuând în ziua alegerilor o astfel de agitația electorală, concurentul electoral a încălcat prevederile acestui articol, determinînd alegătorii să voteze un anumit concurent electoral din cei doi.

48. În explicațiile date în ședința de judecată, concurentul electoral Andrei Năstase a confirmat instanței că *este sigur că la îndemnul său au ieșit o mulțime de alegători la vot și pentru aceasta le este mulțumit, deoarece au ieșit cu bună intenție, pentru a se manifesta, însă, consideră că nu este posibil de a fi demonstrate care a fost impactul acestui îndemn, calificat de către instanță drept agitație electorală în ziua alegerilor.*

49. *Însuși în definiția „agitație electorală”,* ***legiuitorul indică expres că acțiunea respectivă are un singur scop, fără excepții, și anume scopul de a determina alegătorii să voteze un anumit candidat,*** *respectiv, instanța ajunge la concluzia că o asemenea încălcare este de natură să afecteze și să influențeze rezultatele alegerilor.*

50. Or, **potrivit prevederilor art. 38 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, voinţa poporului constituie baza puterii de stat. Această voinţă se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret şi liber exprimat.

51. Aceleași principiu de participare la alegeri este stipulat și în **art. 2 alin. (1,2) al Codului electoral**, și anume, **cetăţeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat. Participarea la alegeri este liberă (benevolă). Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum şi asupra exprimării de către acesta a liberei sale voinţe**.

52. **Conform art. 7 din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997** (actualizat), nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum şi pentru a-l împiedica să-şi exprime voinţa în mod independent.

53. În contextul încălcărilor stabilite prin hotărâre judecătorească irevocabilă, instanța de judecată îi revine sarcina de a stabili dacă această încălcare are un caracter minor sau major, dacă privește un segment îngust sau însemnat de alegători, precum și sarcina de a stabili impactul ei asupra electoratului și scorului electoral.

54. De asemenea, instanța va reține ca fiind important în prezenta speță că instanța de apel a constatat nu doar o abatere electorală a concurentului electoral, dar a

statuat de principiu că, urmare a reglementărilor legale naționale, îndemnul la vot, făcut de concurenții electorali în ziua alegerilor reprezintă o acțiune ilegală.

55. Din informațiile prezentate prin referință de către reprezentantului lui Ion Ceban (link-uri facebook), rezultă că mesajele, calificate ca fiind agitație electorală în ziua alegerilor și, implicit, care constituie abatere, au fost vizualizate și distribuite spre vizualizare unui număr de persoane care, deși nu poate fi apreciat cu precizie, totuși, în mod incontestabil, este de ordinul zecilor de mii, respectiv un număr mai mare decât diferența de voturi dintre candidați în turul II.

56. Fiind cercetate în ședința de judecată, înscrisurile de la f.d. 53-62, și anume postările pe Facebook din 03 iunie 2018, cu conținut live video, care au fost calificate de către instanța de apel drept agitație electorală, a avut în total peste 250 000 vizualizări și multe distribuiri, care la numărul de alegători care au participat la votare (248 946) au o influență mare. (f.d. 10)

57. Instanța de judecată admite că numărul de vizualizări, la data efectuării screen-short-urilor poate fi mai mare decât cel din ziua alegerilor, dar nu esențial, întrucât unele din acestea s-au făcut după 17 ore, 19 ore, de la publicare, etc., și nu există motive plauzibile de a considera că numărul acestora a crescut preponderent după alegeri.

58. Instanța de judecată consideră necesar de a evalua impactul acțiunii de determinare a alegătorilor să voteze un anumit candidat și în funcție de prezența acestora la ambele tururi de scrutin.

59. Or, potrivit celor expuse de către instanță în pct. 21 al prezentei hotărîri, se constată o prezentă esențial mai mare a alegătorilor la vot în turul de scrutin din 03 iunie 2018, în care au fost admise încălcări al Codului electoral.

60. Subsidiar, instanța de judecată reține că concurentul electoral Andrei Năstase, a invocat în instanța de judecată că, aceleiași acțiuni, definite de Curtea de Apel ca fiind agitație electorală ilegală, au fost admise, în ziua alegerilor, și de către concurentul electoral Ion Ceban.

61. Astfel, concurentul electoral, Ion Ceban, în ziua alegerilor, a îndemnat alegătorii să iasă la vot, atât prin intermediul paginii sale Facebook, cât și prin

intermediul mai multor mijloace media, reieșind din înscrisul cercetat în procesul examinării cauzei. (f.d. 110-111).

62. În așa mod, este evident că ambii concurenți electorali, în ziua alegerilor, au îndemnat alegătorii la vot și au admis acțiuni considerate de către instanța de judecată, în temeiul unei hotărâri judecătorești irevocabile, ca fiind agitație electorală ilegală.

63. Prin urmare, instanța de judecată trebuie să constate dacă acțiunile concurenților electorali, reprezintă un incident minor sau trebuie calificate ca fiind cu impact major asupra scrutinului electoral.

64. După cum rezultă din sursele de informare, accesibile publicului larg,în prezent, mai mult de jumătate din populația Republicii Moldova folosește internetul zilnic, iar o mare parte consideră internetul ca fiind a doua sursă de informare după importanță după TV.

65. Astfel, instanța de judecată constată că rețeaua de socializare pe care concurenții electorali au făcut agitație electorală, considerată ilegală, a avut un impact deosebit de masiv asupra alegătorilor, fiind net superior agitației care ar putea fi efectuată prin intermediul ziarelor, întrunirilor, etc.

66. Instanța de judecată mai reține că potrivit raportului nr. 6 al Misiunii de observare Promo-LEX a alegerilor locale noi din 20 mai (3 iunie) 2018, publicat la 06 iunie 2018, de asemenea au avut loc numeroase incidente în ziua alegerilor.

67. În astfel de circumstanțe, instanța de judecată constată că, agitația electorală efectuată ilegal în ziua alegerilor, care a fost adresată unui număr de persoane, incontestabil mai mare decât diferența de voturi dintre candidați, atestă faptul, că alegerile, la finalul lor, au fost alterate prin comportamentul candidaților electorali.

68. Instanța de judecată reține că prevederile art. 52 alin. (10) din Codul electoral cu privire la inadmisibilitatea nici unui fel de agitație electorală în ziua precedentă alegerilor și ziua alegerilor, definită și ”ziua tăcerii”, reprezintă o regulă instituită în mai multe state, iar caracterul și scopul său pentru asigurarea scrutinelor electorale în condiții democratice și echitabile, nu a fost și nu este pus la îndoială.

69. Esența „Zilei tăcerii”, constă în asigurarea dreptului fiecărui alegător de a-și manifesta sau de a nu-și manifesta opțiunea electorală de sine stătător, inclusiv de de

a-l apăra de posibilele influențe prin intermediul materialelor agitaționale sau de oricare alte influențe.

70. Ignorararea acțiunilor menționate ale actorilor electorali, în fond, ar reprezenta recunoașterea de către instanța de judecată a faptului că prevederile legale cu privire la agitația electorală sunt golite de substanță și oricare importanță.

71. Or, o atare ipoteză ar fi în contradicție directă și flagrantă cu prevederile art. 38 din Constituția Republicii Moldova și art. 7 din Codul electoral, conform căror, **participarea la alegeri este liberă (benevolă). Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum şi asupra exprimării de către acesta a liberei sale voinţe ; nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum şi pentru a-l împiedica să-şi exprime voinţa în mod independent.**

72. Din motivele expuse, instanța de judecată constată că sunt suficiente motive pentru a nu confirma legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).

73. **Potrivit prevederilor art. 74 din Codul electoral** nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (actualizat), (5) Hotărîrea instanţei de judecată este definitivă şi executorie din momentul pronunţării. (6) Împotriva hotărîrii instanţei de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunţare, iar împotriva deciziei instanţei de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunţare.

74. În conformitate cu prevederile art. 74, 146 din Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997, art. 236-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

Hotărăște :

Nu se confirmă legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).

Se transmite prezenta hotărîre în 24 de ore după adoptare, Comisiei Electorale Centrale şi Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1.

Hotărârea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

Împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare.

Președintele ședinței,

Judecătorul Rodica Berdilo